

ความสามารถในการดูแลตนเองกับคุณภาพชีวิต
ของผู้ป่วยมะเร็งปากมดลูก ขณะได้รับรังสีรักษาและภายหลังได้รับรังสีรักษา

Self Care Agency and Quality of Life in Cervical Cancer
Patients During and Post Receiving Radiotherapy

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขานานาชาติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2534

ISBN 974-587-012-9

สงวนลิขสิทธิ์

ผลการศึกษา พบว่า ความสามารถในการดูแลตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตทั้งในขณะที่ได้รับรังสีรักษาและภายหลังได้รับรังสีรักษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .001$) เมื่อควบคุมสถานภาพสมรส ระยะเวลาในการศึกษา รายได้ สภาพที่อยู่อาศัย ด้วยวิธีทางสถิติ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ชนิด ครอสแล็ก พาเนล ดีไซน์ (Cross-lag panel design) พบว่าคุณภาพชีวิตมีผลต่อความสามารถในการดูแลตนเอง ในขณะที่ความสามารถในการดูแลตนเองไม่มีผลต่อคุณภาพชีวิต ความสามารถในการดูแลตนเองและคุณภาพชีวิตมีความสัมพันธ์กับตัวเองในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อวัดขณะได้รับรังสีรักษาและภายหลังได้รับรังสีครบ ($P < .001$ และ $< .01$ ตามลำดับ) ส่วนค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการดูแลตนเองและคุณภาพชีวิตภายหลังได้รับรังสีรักษาเพิ่มสูงขึ้นกว่าขณะได้รับรังสีรักษา ($P < .001$)

การศึกษาเชิงคุณภาพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีที่เกี่ยวข้องกับด้านจิตวิญญาณและการแพทย์แผนโบราณควบคู่กับรังสีรักษาในการดูแลตนเองให้หายจากความเจ็บป่วย การเจ็บป่วยด้วยโรคมะเร็งและได้รับรังสีรักษาทำให้ผู้ป่วยมีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับโครงสร้าง หน้าที่ของร่างกาย สังคม อารมณ์ จิตใจ และเศรษฐกิจ อีกทั้งยังก่อให้เกิดปัญหาด้านเพศสัมพันธ์ในคู่สมรสที่อยู่ในวัยกลางคนอีกด้วย

ผลการศึกษานับสนับสนุนข้อสมมติฐานล่วงหน้าของโอ เริ่มที่กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการดูแลตนเองกับคุณภาพชีวิต อย่างไรก็ตาม สมมาตรของความสัมพันธ์นี้ต้องการการศึกษาทดสอบต่อไป พร้อมทั้งนี้ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางการนำไปใช้ทางปฏิบัติการพยาบาลการศึกษาพยาบาลและการวิจัยในครั้งต่อไป

Thesis Title Self Care Agency and Quality of Life in Cervical
Cancer Patients During and Post Receiving
Radiotherapy

Name Worawan Nuaklong

Degree Master of Science (Nursing)

Thesis Supervisory Committee
Somchit Hanucharurnkul, B.Sc., M.S., Ph.D.
Puangtong Kraiphibul, M.D., Cert. of Proficiency
(Radiotherapy and Nuclear Medicine)

Date of Graduation 14 March B.E. 2534 (1991)

ABSTRACT

The purpose of this study was three fold. First, to examine the relationships between self-care agency and quality of life in cervical cancer patients during and post receiving radiotherapy when the effects of marital status, duration of education, income, and living arrangement were statistical controlled. Second, to compare the mean scores of both self-care agency and quality of life during and post radiation treatment. Third, to explore the qualitative data related to patients' self-care behaviors, their life changes, and sexual difficulties since the diagnosis of cancer and radiation treatment. A purposive sample of 75 adult cervical cancer patients receiving radiotherapy from outpatient clinic in Ramathibodi Hospital and National Cancer Institute was obtained for the first data collection during the fourth week of radiation therapy, and 51 patients remained for the second data collection at two to six weeks after the completion of the treatment. Self-care agency and quality of life were measured by patients' self-report on the Self Care Agency Scale developed by the investigator, and Quality of Life Index

developed by Padilla and Grant (1985). Qualitative data pertained to the self care behaviors, life changes, and sexual difficulties were assessed through in-depth interview using open ended questionnaire.

Results of the study indicated that self-care agency was positively correlated with quality of life both during and post receiving radiotherapy (all $ps < .001$) when the effects of marital status, duration of education, income, and living arrangement were statistical controlled. Further analysis using cross-lag panel design indicated that quality of life seemed to contribute to self-care agency but self-care agency did not contribute to quality of life. Self-care agency and quality of life measured during radiotherapy were positively correlated with itself when measured post radiotherapy ($ps < .001$, and $< .01$, respectively). The mean scores on self-care agency and quality of life post receiving radiotherapy were significantly higher than those obtained during receiving radiotherapy (all $ps < .001$).

Qualitative data revealed that patients used other self-care behaviors related to spiritual dimension as well as the traditional medicine to help them and their families feel better. In regard to life changes since the diagnosis of cancer and radiotherapy, the patients reported on changes in physical, psychosocial, and economic of the families. Sexual difficulties were reported more common among middle age married patients.

The findings seemed to support Orem's presupposition of the relationship between self-care agency and quality of life. However the symmetrical relationship need to be further explored. Implication for clinical practice, education, and further research were recommended.